

Desirée Grahn, Biogas Syd
desiree.grahn@kfsk.se
Terez Palfy, Region Skåne
terez.palfy@skane.se

Biogastinget
7 december 2016

Datum 161212

Rapport från Biogastinget 2016 "Vem vill bli cirkulär"

Arrangör: Biogas Öst

Bakgrund

Desirée Grahn & Terez Palfy deltog å bland annat Biogas 2020's vägnar på Biogas Östs årliga arrangemang Biogastinget som i år hade temat "Vem vill bli cirkulär?". Konferensen ägde rum 7 december i Stockholm. Cirka 100 personer deltog.

På konferensen talades det om

Seminarieret berörde många aktuella frågor på biogasfronten, med fokus på cirkulär ekonomi.

Intressanta bidrag

Följande presentationer var extra intressanta:

- Moderator Mattias Goldmann inleder med att betona den internationella potentialen som finns i biogas och hur man i andra länder sneglar på Sverige för att se hur man har lyckats få till användandet av biogas i transportsektorn.
- *Karin Svensson Smith (MP), Riksdagsledamot, ordf. Trafikskottet, EUs Infrastrukturdirektiv & miljömärkning drivmedel - hur & när?*
Inget parti tror att oljan kommer finnas kvar som ett viktigt alternativ. Vi måste ordna en organiserad övergång till det förnybara. 75 % av all oljeimport till Sverige går till transportsektorn. För att kunna nå målen så behöver vi byta transportslag, byta bränsle/drivmedlet och byta våra vanor. DAFI-direktivet var motiverat av energisäkerhetsfrågan i efterdyningarna av bland annat Rysslands intåg i Ukraina. Ett kvotpliktssystem är det som behövs för att kunna ställa om. Vi behöver också ett styrmedel som håller länge och som inte strider mot EU. Alla måste känna sig delaktiga i den här omställningen. Frågan är vad folk vet egentligen? Håller just nu på att förbereda lagstiftning med ursprungsmärkning av bränsle.

- *Svante Axelsson, samordnare för Fossilfritt Sverige 2030, Hur ställer vi om mentalt för att kunna lösa miljö- och klimatutmaningen?*
Vi måste berätta berättelsen om att vi skapar ett bättre samhälle. Hälsofrågan driver klimatpolitiken i många länder. Det råder en brist på vision i arbetet. Oftast går det bättre än vi trott när vi tar besluten, verkligheten överträffar vad man kunde förutse skulle hända. Se exempelvis på prisutvecklingen på sol och vind. På ett kortsiktigt plan så ser vi att reduktionsplikten är viktig. Ska se till att PFAD och palmolja inte får användas i HVO-produktion, annars kan det gå dåligt för den som för etanolen.
- *Göran Persson, fd. Statsminsiter, ordf. Scandinavian Biogas Fuels, Om politiken, ekonomin och Sveriges cirkulära lösning för matavfall och transporter.*
viktigt med politiska beslut, jobbigt med förändring. När bränsleskatten går upp – då skapar motortillverkarna effektivare bilar för att kunna konkurrera om kunderna. Det behövs politiska beslut för att driva förändringen, ta som exempel uppvärmningssektorn i Sverige och att den inte längre är beroende av olja. Teknikneutrala styrmedel ska vi inte ha – de ska styra tydligt mot biogas! Tänk på alla som samlar in matavfall varje dag, om det kommer fram att det de gör inte leder till att det används istället för fossila drivmedel – när det är den berättelsen vi berättar för dem. "Skog, vind, vatten – hav, skog och åker" är motto som fler få gärna ta efter. Viktigt med koldioxidskatten och att vi tar upp fajten med EU om den.
  - *Cirkulär ekonomi i praktiken*
- *Uppläxning av Biogasdoktorn, Hur kan vi bättre synliggöra avfallens kretslopp? Jan Rapp från Biogasakademien visar var skåpet ska stå.*
Janne Rapp fick ta emot årets biogaspris för sitt arbete med att höja kunskapsnivån kring biogas. I sin presentation ansåg han att aktörerna bör bli bättre på att visa upp när de väl köper gasbil, blir en smittoeffekt.
- *Sotenäs Symbioscenter, Malin Oresten berättar om hur industriell symbios skapar en omställning till cirkulär ekonomi med havet som utgångspunkt.*
Sotenäs symbioscenter skapar en industriell symbios kring fiskrens som substrat. Möjligheter att skapa nya tillgångar och produkter exempelvis kiselalger till solceller
- *Biologiskt nedbrytbar plast för framtidens cirkulära samhälle, Med ny plast kan vi få in allt mer material i ett kretslopp. Patrik Johansson, Båstads kommun*
Patrik Johansson från Båstad kommun berättar om sitt projekt och samarbete med NSR och GAIA för att skapa nya påsar i nedbrytbart material som kan användas i matavfallsinsamlingen i kommunen.
- *Smart återanvändning av fordonsbatterier, Olle Johansson, VD Power Circle.*
Olle Johansson, Powe Circle berättar om smart återanvändning av litiumbatterier. Det finns en del exempel på företag som har återanvänt batterierna som lösningar i hemmen. Bland annat använder BMW sina till lösningar till hemmet och batterierna från testbuss i Göteborg används i en bostadsrättsförening för att lagra solel. Box of Energy har skapat ellagringslösningar från batterier av testflottor på eldrivna Volvo-bilar.

Som det ser ut nu så verkar det inte vara så stort slitage på batterierna som man först befarat utan de har fortfarande en bra prestanda efter många mils körning. Olle poängterar också vikten av att alla vi fossilfria alternativ behöver jobba tillsammans för att få den utvecklingen som vi vill se.

○ *Värdering av samhällsnyttor & cirkulär omställning*

- *Miljöekonomiska modeller slår fel, Passivitet är dyrare än effektiva klimatåtgärder. Eva Alfredsson, KTH*
Eva Alfredsson från KTH har jobbat tillsammans med miljömålsberedningen för att bland annat titta på vilka klimatekonomiska modeller som finns för klimatåtgärder och vad de säger. Huvudslutsatserna var: Det är betydligt dyrare att inte vidta åtgärder. Det är så många nyttor så att man tjänar på dessa åtgärder. Det är kostsamt att vänta, kostnaden ökar med 40 % varje decennium. Forskarna bråkar om detaljer men är väldigt överens om det övergripande. Man börjar även kunna se att det verkar brinna i knutarna för man föreslår mer och mer extrema åtgärder.
- *Hur tar vi vara på möjligheten till grön tillväxt i Sverige & hur ska vi hantera EU? Kristina Yngwe, Riksdagsledamot (C), vice ordf miljö- och jordbruksutskottet*
Kristina Yngwe säger att vi behöver bygga samhälle på gröna kolatomer. Det vi pratar om nu hade vi ju för 100 år sen i gamla bondesamhället; delningsekonomi, cirkulär ekonomi etc. Energipaketet som precis har kommit från EU säger att all koldioxid ska beskattas lika och att de odlade grödorna ska fasa ut vilket bland annat kommer drabba vår etanolproduktion och Jordberga biogas. Det behöver ändras. Till paketet kring cirkulär ekonomi görs ett medskick att biobaserade alternativ finns. Jordbrukspolitiken i EU behöver se till att det finns möjlighet för lantbrukare att odla substrat till biodrivmedelsproduktion. Vi behöver se till att skapa allianser i Europa och få med en bredd av partier. Det vi behöver jobba med framöver är miljöstöd för cirkulär ekonomi och nya substrat för lantbrukare, skapa en bioekonomistrategi, ändra bonus-malus och skapa kvotpliktssystem.
- *Bioekonomi för regional utveckling. Jenny Ivner, strateg energi och klimat, och Göran Gunnarsson, (c) ordförande i Trafik- och samhällsbyggnadsnämnden, Region Östergötland.*
Berättade hur dem utnyttjar skogens resurser och jordbrukens, vilket dem har mycket av till ett biobaserat samhälle. Dem underströk samtidigt att dem behöver allianser för att förbättra förutsättningarna för biogasen eftersom det är tufft.
- *Svensk teknik bidrar till samhällsnyttor bortom landets gränser. Mats Gustafsson, MMG konsult.*
Mats är lantbrukare och har det s.k. bondförnuftet som han gärna vill sprida. Älvsbyns kommun samarbetar med Rombo district i Tanzania där flera projekt har genomförts att ersätta vedeldningen i hushåll med småskalig biogas och solenergi. Det är viktigt att exportera själva kunskapen och inte bara tekniken.

- *Hur ska vi tänka i en tid av politisk osäkerhet? Jordbruket och svensk matförsörjning är mycket sårbart om vi skulle drabbas av krig eller en större katastrof. Biogas och elmotorer är lösningen. Camilla Eriksson, forskare SLU.* Camilla Eriksson på SLU har tittat på jordbrukets beredskap och självförsörjandegrad där biogas kan vara en bra lösning för att frikoppla lantbruken och göra att dem mer tåliga. Vi behöver återupprätta planeringen av det civila försvaret. Jordbruket behöver även bli mer resurseffektivt. Exempelvis så går många potatisar "förlorade" i potatisodlingarna för att de inte lever upp till de krav på utseende som finns. Ur de säkerhetspolitiska diskussionerna som pågår i Sverige har jordbruket kommit upp som en viktig fråga.
- *Panelsamtal med alla talare från förmiddagens två pass*
Panelsamtal mellan ovanstående talare ger följande uppmaningar:
  - Ge er in i debatten kring säkerhetspolitiken och kopplingen till lantbruk
  - Använd relevanta ekonomiska mått för att visa på biogasens fördelar
  - Köp svenskproducerade livsmedel
  - Kroka arm med andra tvärsektorielt
  - Ställ inte de hållbara bränslealternativen mot varandra
  - Ge oss långsiktiga spelregler
    - Så här styr vi mot hållbarheten
- *Styrmedel för en resurseffektiv cirkulär samhällsekonomi, Ola Alterå, regeringsutredare inom cirkulär ekonomi*
Ola Alterå berättar om utredningen kring cirkulär ekonomi som ska vara klar den 28 februari 2017. Se presentationen för huvudslutsatserna.
  - *Material och makt*
- *Vad händer när hela världen ska ställa om till förnybar energi? Mikael Höök, universitetslektor Globala energisystem, Uppsala.*
Mikael beskrev en översikt över den globala tillgången på råmaterial, och fr.a. de som är nödvändiga i batterier. Kina är dominerande för många av dessa. Chile har dominans för exempelvis litiumet som har en efterfrågeutveckling som kan leda till tillgångsflaskhalsar redan år 2020-2030. Storskalig återvinning finns inte idag men i framtiden kommer standarder utvecklas.
  - *Många smarta lösningar behövs för en fossiloberoende fordonsflotta*
- *Småskaliga gastankställen, Hans Kättström Nordic Gas Solutions, berättar om hur det byggs gastankställen runt om i Sverige på orter utanför storstäderna.* De utvecklar nya lösningar för tankställen. En brytpunkt ligger på ca 300 000 Nm³ per år för att kunna bygga men det skulle behöva pressas ner till 200 000 Nm³. Ett tankställe kan byggas för ca 2 miljoner kr. Får förfrågningar från Finland, Norge, Litauen etc. men inte från Sverige. Biogas Öst har tagit fram en handledning för etablering av gastankstationer som finns tillgänglig på deras hemsida.
- *Power to gas för omställning till lokalproducerade drivmedel, Farzad Mohseni, Sweco, berättar om en viktig del i ett system för lokal energiproduktion på Gotland*

där förnybar el, vätgas och biogas samverkar.

Farzad Mohseni på Sweco berättar om en studie kring etablering av Power to Gas (PtG) på Gotland. Gotland har stora visioner om vindkraftsproduktion men begränsas av att fastlandskabeln inte har tillräcklig kapacitet för att leverera eventuellt överskott till fastlandet. Den kapaciteten är nu maximerad så för att kunna förverkliga sina visioner för vindkraft så skulle PtG kunna vara en möjlighet. En fullständig rapport om möjligheterna kommer under Q1 2017. För biogas i övrigt så skulle PtG kunna vara en möjlighet att öka potentialen för produktion där/när substraten är en begränsande faktor.

- *Nya marknader för biogas*
- *Vad får folk att tycka att något är coolt? Renée Josefsson, VD på Stockholm Gas* berättar om hur dem genom kundnytta och kretsloppstänk skapat symbolen lågan "God eftersmak" tillsammans med White Guide som ges till restauranger som lagar mat på biogas. I linje med detta har kampanjen utökats till att krögare öppnar filial hos kunder. Tre små reklamfilmer har skapats som kan ses här.
- *Tunga motorer på gas. Mats Fransén från Volvo Lastvagnar* berättade om Volvo MetanDiesel som kommer år 2018, lastbil för flytande gas på 460 hästkrafter. I denna motor används diesel för injektion men framför allt förbrukas flytande gas - mer än 90 % är gas.

Konferensmaterialet

Konferensprogrammet och presentationerna finns [tillgängligt här](#).